

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. Богомольця**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ**

**ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ
студентської науково-практичної конференції**

*Інноваційні підходи у наукових дослідженнях у сфері
громадського здоров'я та профілактичної медицини:
досягнення та перспективи*

Київ – 2025

ВАКЦИНАЦІЯ ПРОТИ ВІРУСУ ПАПІЛОМИ ЛЮДИНИ: СТАН ОБІЗНАНОСТІ, БАР'ЄРИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ В УКРАЇНІ

Михайло ПАЦКУН, Галина КОВАЛЬ
Здобувач вищої освіти V курсу медичного факультету
Науковий керівник: д. мед. н., професор

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Вступ. Рак шийки матки (РШМ) — одна з провідних причин смертності серед жінок репродуктивного віку в Україні. За 2022 - 2023 рік зареєстровано 3004 нових випадків РШМ, а смертність становила 5,9% серед усіх злоякісних пухлин у жінок. Основним етіологічним фактором є вірус папіломи людини (ВПЛ), інфекція з якою у пов'язано 95% випадків РШМ. Вакцинація проти ВПЛ ефективно знижує захворюваність до 68–90%, залежно від охоплення. Для порівняння, охоплення дівчат віком 12–13 років вакциною проти ВПЛ в Україні складає близько 10%, тоді як у Великій Британії цей показник перевищує 80%. У зв'язку з тим, що рівень інформованості населення щодо вакцинації залишається недостатнім, реалізація програм профілактики значно ускладнюється.

Мета. Метою цієї роботи є оцінка рівня обізнаності медичних працівників про вакцинацію проти ВПЛ, аналіз факторів, що впливають на її прийняття, та розробка рекомендацій для підвищення рівня інформованості.

Матеріали і методи. Проведено аналіз сучасних наукових публікацій та статистичних даних Національного канцер-реєстру України, а також рекомендації ВООЗ щодо вакцинопрофілактики РШМ. Також, проаналізовано дані ряду соціологічних досліджень, а саме опитування серед фармацевтичних працівників для оцінки рівня їхньої обізнаності щодо ВПЛ та вакцинації. Отримані дані оброблені з використанням системного аналізу, порівняння та узагальнення.

Результати. З 1 січня 2025 року в Україні набрав чинності Порядок скринінгу і ранньої діагностики раку шийки матки та моніторингу стану здоров'я пацієток з груп ризику. Комплексна система профілактики цього захворювання, яка базується на сучасних наукових підходах і рекомендаціях ВООЗ дозволить своєчасно виявляти передракові стани серед жінок в Україні та зменшити захворюваність на РШМ.

За літературними даними з соціопитувань лише 11% фармацевтів володіють достатніми знаннями для консультування про вакцинацію проти ВПЛ. Більшість із них (88,9%) зазначили, що низький рівень обізнаності населення є основною перешкодою для вакцинації. Фактори впливу на вакцинацію включають недовіру до ефективності та безпеки вакцин, відсутність інформації про програми вакцинації, а також недостатню комунікацію між лікарями, фармацевтами та пацієнтами (59,3%). Хоча 66,7% респондентів визнають важливість інформування, лише 22,2% активно консультують пацієнтів. Близько 75% респондентів вважають за необхідне проводити тренінги для медичних працівників.

Висновки. Рак шийки матки є серйозною проблемою охорони здоров'я, профілактика якого базується на вакцинації проти ВПЛ. Низький рівень обізнаності медичних працівників значно впливає на успішність програм вакцинопрофілактики. Адже, згідно з результатами міжнародних досліджень, впровадження масштабних програм вакцинації дозволяє знизити захворюваність на рак шийки матки до 90% серед вакцинованих груп населення. Фармацевти відіграють важливу роль у підвищенні обізнаності, проте їм необхідна додаткова підготовка. Рекомендовано розробити національні освітні програми для медичних працівників, інтегрувати інформаційні кампанії в роботу аптек, а також посилити комунікацію між медичними працівниками та пацієнтами.